

РЕШЕНИЕ

№ 464

гр. София, 24.01.2018 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 41 състав,
в публично заседание на 11.01.2018 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Луиза Христова

при участието на секретаря Зорница Димитрова и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **12900** по описа за **2017** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203, във връзка с чл. 145 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано е по искова молба [фирма], срещу Национална агенция за приходите с искане да му бъде присъдено обезщетение в размер на 6000 лв. имуществени вреди, претърпени от него вследствие на отменено наказателно постановление № F. от 09.01.2017г., издадено от директора на ТД на НАП - С.. Имуществените вреди се състоят в разноски по водене на делото и представляват възнаграждение за адвокат във връзка със съдебното обжалване на наказателното постановление пред въззивната и касационната инстанция. Искът е съединен с претенция за лихва върху посочената сума от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане. Иска се присъждане на посочената сума, както и се претендират разноските по делото по списък.

Ответникът в отговор на исковата молба оспорва същата като неоснователна и недоказана. Твърди, че заплатеното адвокатско възнаграждение не представлява имуществена вреда и не е в пряка причинно-следствена връзка с отмененото наказателно постановление, което няма характеристиките на индивидуален административен акт. Тази щета произтича от договорно правоотношение между адвоката и жалбоподателя, като не се установява че възнаграждението е заплатено именно във връзка с оспорване на НП № F. от 09.01.2017г . В производството по

оспорване на наказателни постановления не се дължат разноси и не би следвало същите да се присъждат в друго нарочно производство по реда на ЗОДОВ. Възражава се срещу размера на претендираното обезщетение за заплатено адвокатско възнаграждение като прекомерен и в противоречие с чл.18, ал.2 от Наредба №1 от 2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар на пълномощника на жалбоподателя по настоящото дело.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение за основателност на исковата претенция и смята, че същата трябва да бъде уважена.

Съдът като обсъди доказателствата по делото, намира за установено следното от фактическа страна:

С наказателно постановление № F./09.01.2017г., издадено от директора на ТД на НАП - С., на ищеца в настоящото производство е наложена имуществена санкция в размер на 82789,75лв. за нарушение на чл. 176в, ал.5 от Закона за данък върху добавената стойност, състоящо се в непредоставяне в срок на обезпечение по чл. 176в от ЗДДС. Това постановление е потвърдено с решение от 19.06.2017г. на СРС, 5 състав по НАХД № 4405/2017г., като е прието, че се касае за формално нарушение под формата на бездействие. Решението на СРС, както и цитираното наказателно постановление, са отменени с окончателно решение на АССГ № 6025/25.10.2017г. по НАХД № 9499/2017г. на IX кас. състав, като е прието, че разпоредбата на чл. 176в, ал.1 от ЗДДС поражда задължение за ищеца в 1-месечен срок от влизането ѝ в сила – 06.08.2016г., и то по ред, определен с Правилника за прилагане на ЗДДС. Този правилник е влязъл в сила на 13.09.2017г., т.е. след твърдяното в НП нарушение.

От приложената към настоящото дело административно-наказателна преписка е видно, че пред въззивната инстанция ищецът е представляван от адв. И., преупълномощен от адв.Т. по приложено пълномощно на л.17 от делото пред СРС. Адв. И. се е явил в съз на 16.05.2017г. и е депозирал писмени бележки. На л.19 е приложен договор за правна защита и съдействие от 13.03.2017г., в който за цялостно процесуално представителство без ограничение (без да е цитиран номер на дело) е уговорено и платено в брой адвокатско възнаграждение в размер на 5000лв. Адв. И. е представлявал ищеца и пред касационната инстанция в съз на 20.10.2017г. На л.16 от касационното дело е представен договор за правна защита и съдействие, изразяващо се в процесуално представителство пред АССГ по обжалване на решение от 19.06.2017г., постановено по нахд № 4405/2017г. на СРС, 5 –ти състав. Уговореното възнаграждение е в размер на 1000 лв. и е платено в брой. Решението на АССГ е постановено на 25.10.2017г., а исковата молба е подадена на 23.11.2017г. В молба от 08.12.2017г. ищецът уточнява, че искът е предявен срещу НАП, а не срещу ТД на НАП – С., която не е юридическо лице.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Искът е предявен срещу надлежен ответник по смисъла на чл. 205 АПК, тъй като осъществяването на контрол по прилагането на данъчното законодателство се осъществява от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите или от оправомощено от него длъжностно лице (чл. 193, ал.2 от ЗДДС) – в случая директор на ТД на НАП - С. - структура от състава на НАП съгласно чл. 7, ал.1, т.2 във връзка с чл. 11 от Закона за НАП. НАП е самостоятелно юридическо лице съгласно чл.2, ал.2 от същия закон. Налице е отменено наказателно постановление, от което се твърди, че произтичат вредите. Искът е частично основателен по следните

съображения:

Съгласно чл.203 АПК, гражданите и юридическите лица могат да предявят иски за обезщетение за вреди, причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица. Исковата защита е по чл.1 ал.1 от ЗОДОВ. Фактическият състав на този текст изисква наличието на следните елементи: незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред, като в случай на незаконосъобразно действие, същото би могло да бъде констатирано и в производството по обезщетението; вреда от такъв административен акт и причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действие или бездействие и настъпилите вредоносен резултат. При липсата на който и да е от тези елементи, отговорността по чл.1 ал.1 от ЗОДОВ не може да бъде реализирана.

Исковата претенция следва да се квалифицира като такава по чл. 1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди/ЗОДОВ/, както следва от съдебната практика – например определение № 24 от 16.04.2014г. по адм.д. 29/2014г. на смесен 5-членен състав на съдии от ВКС и ВАС. В същото е прието, че при осъществяване на предоставените административнонаказателни правомощия по конкретен закон, органът не действа като разследващ орган, орган на прокуратурата или съда, а като административнонаказващ орган. Дори да се приеме, че издаването на наказателно постановление е нетипична административна дейност, то тя се осъществява от административен орган в изпълнение на нормативно възложени му правомощия, а не от създаден със закон разследващ или правораздавателен орган. Поради това отговорността на държавата за вреди, нанесени от незаконосъобразни наказателни постановления, е извън уредените хипотези в чл. 2, ал. 1, т. 1 – 7 от ЗОДОВ, в които на основание ал. 2 на чл. 2 искът се разглежда по реда, установен в Гражданския процесуален кодекс. С чл. 8, ал. 1 от ЗОДОВ изрично е изключена възможността обезщетението за вреди, причинени при условията на чл. 1, ал. 1, да се търси по общия ред. На основание чл. 203 от АПК исковите за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на глава единадесета „Производства за обезщетения“. В този смисъл е и ТЪЛКУВАТЕЛНО ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 2 ОТ 19.05.2015 Г. ПО ТЪЛК. Д. № 2/2014 Г., О. НА ГК НА ВКС И I И II КОЛЕГИЯ НА ВАС.

Според тълкувателно постановление по т. 1 по ТД 2/2014 на Общото събрание на колегии на ВАС и Гражданската колегия на ВКС, видът на акта, определян според критериите в АПК /т.е. индивидуален, общ или нормативен/ не е определящ за това дали вредите от наказателните постановления да се търсят по реда на ЗОДОВ. ЗОДОВ е приложим за вреди от отменени наказателни постановления, тъй като нормата на чл. 1 от закона изобщо не поставя изисквания какъв да е отмененият акт, стига той да е незаконосъобразен, да е акт на държавен или общински орган и да е резултат от административна дейност. Налагането на административни наказания от органите на администрацията за извършени административни нарушения е санкционираща управленска дейност, израз на държавната наказателна репресия. Тя непротиворечиво се определя като форма на административна (изпълнителна) дейност както въз основа на властническия метод на правно регулиране, прилаган от административнонаказващите органи, така и с оглед административната

правосубектност на последните. Независимо, че наказателното постановление не е административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 от АПК, определящо обстоятелство за правното основание на иска за обезщетение за вреди от незаконосъобразните наказателни постановления като такъв по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ е, че той е издаден от административен орган, представлява властнически акт на органите на администрацията, въпреки че поражда наказателноправни последици. Неговото издаване е резултат от изпълнение на нормативно възложени задължения, от упражняване на административна правосубектност, което по своето съдържание представлява изпълнение на административна дейност. Административната дейност е изпълнителна дейност и наред със съдебната и законодателната дейности, е основна проява на държавната власт. Дейността по налагане на административните наказания, свързана с издаване на наказателно постановление, както и извършените в нейните рамки действия или бездействия, се отличава от правозащитната дейност, вредите от която подлежат на обезщетение по реда на чл. 2 от ЗОДОВ, именно по упражнената от административните органи в този конкретен случай изпълнителна /административна/ функция в рамките на държавната власт. Административният характер на дейността по издаване на наказателните постановления, както и на действията или бездействията по налагане на административните наказания, при или по повод на която са причинени вреди на гражданите или юридическите лица, определя правното основание на иска за вреди от незаконосъобразните наказателни постановления, действия или бездействия като такова по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. В този смисъл РЕШЕНИЕ № 6292 ОТ 01.06.2015 Г. ПО АДМ. Д. № 7294/2014 Г., III ОТД. НА ВАС, РЕШЕНИЕ № 6620 ОТ 04.06.2015 Г. ПО АДМ. Д. № 9199/2014 Г., III ОТД. НА ВАС и др.

Следователно налице е първата предпоставка за реализиране на отговорността по ЗОДОВ: отменен по съответния ред акт, приравнен на административен акт.

Налице е и втората предпоставка – причинени на ищеца имуществени вреди. Настоящият съдебен състав възприема тезата на ищеца, че са му причинени имуществени вреди, изразяващи се в разноски за процесуално представителство от адвокат, направени пред въззивната и касационната инстанция при обжалване на решението на въззивния съд, с което, незаконосъобразния акт на администрацията е потвърден. Доказано е заплащане на адвокатско възнаграждение за осъществено процесуално представителство, отразено в приложените договори за правна защита и съдействие. Това плащане, след като е предизвикало имуществено разместване в отрицателна посока за ищеца, представлява имуществена вреда за него. В производството по разглеждане на жалби срещу наказателни постановления по реда на чл.59 и сл. от ЗАНН, при субсидиарно прилагане на НПК, когато наказателното постановление е отменено, не се присъждат разноски в полза на нарушителя, както когато подсъдимият бъде оправдан в наказателното производство, не се присъждат разноски срещу държавата. След като липсва процесуална възможност да се упражни претенцията за разноски в административно-наказателното производство от лицето, санкционирано неоправдано с административно наказание /в този смисъл ТР № 2/ 03.06.2009г. на О. на ВАС/, се налага извод, че направените от него разноски за правна помощ в хода на това производство, приключило с отмяна на наказателното постановление, представляват имуществена вреда, която не му е възстановена в рамките на това производство.

Налице е и причинно следствена връзка между претърпените вреди и

отмененото наказателно постановление, с оглед на което е налице и основание по чл.1 и чл. 4 от ЗОДОВ да бъде ангажирана отговорността на държавата за претърпените от ищеца имуществени вреди. Причинна връзка е налице не само когато деянието причинява непосредствено вредата, а и когато създава условията, реалната възможност от увреждане и тази реална възможност е превърната в действителност по друга причина. В случая е налице именно такава връзка. Действително съгласно чл.25 от Закона за адвокатурата адвокатът представлява своя клиент въз основа на писмено пълномощно, като е длъжен да защитава правата и законните интереси на клиента си по най-добрия начин. Това, че заплатеното възнаграждение почива на договорно основание /чл.40, ал.2 от ЗА/ в случая представеният договор за правна защита и съдействие, който по своя характер е договор за поръчка, не разкъсва пряката причинна връзка. Договорът има за единствено свое фактическо основание процесуално представителство и защита при обжалване на посоченото по-горе наказателно постановление. Ангажирането на адвокат за правна защита при обжалване пред съда на наказателно постановление е израз на нормалната грижа на санкционираното лице за собствените му права и законни интереси, които то счита за накърнени, а възнаграждението за този адвокат е императивно дължимо на основание чл.36 от Закона за адвокатурата, като същото следва да се уговори именно с договор. След като ищецът има право на адвокатска защита при оспорването на издадено срещу него наказателно постановление и същевременно дължи възнаграждение за нея, което следва да се уговори в договор, както и след като е платил дължимото, то той е разходвал средствата именно за да се защити по надлежния ред срещу незаконосъобразното наказателно постановление. Ако не беше издадено НП, което той счита за незаконосъобразно, нямаше да съществува и съдебното му оспорване, в рамките на което лицето може да упражни както намери за необходимо и ефективно правото си на защита, включително като натовари адвокат, на когото дължи възнаграждение. В този смисъл, самото наказателно постановление е необходимо условие за съществуване на договора за правна защита по делото, в което се оспорва това наказателно постановление и без което условие защита е невъзможна, най-малкото защото би била лишена от предмет. В тази строго каузална връзка следва да се отчита, че договорът за правна защита не е общ и абстрактен, а е в пряка и непосредствена връзка именно и само с делото, по което е оспорено процесното наказателно постановление. Ето защо, няма как връзката между заплатения хонорар на адвоката за защита по това дело и отмененото като незаконосъобразно наказателно постановление, да не е причинно-следствена. Въпреки незадължителността на осъществяваната защита по ЗАНН, платените средства за нея подлежат на възстановяване, защото правото на защита, включващо и адвокатска такава, е основно право, конституционно гарантирано - чл.56 от Конституцията на РБ, което не може да се ограничава по никакъв начин, включително и под заплахата за невъзстановяване на заплатения адвокатски хонорар, въпреки успешен изход на делото за оспорвания, ползвал същата. В този смисъл е и ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 1 ОТ 15.03.2017 Г. ПО ТЪЛК. Д. № 2/2016 Г., О. НА ВАС, I И II КОЛЕГИЯ. От

приобщеното нахд № 4405/2017 г. по описа на СРС се установява, че жалбата срещу НП № F. от 09.01.2017 г. е подписана от адв. Т. като пълномощник на [фирма]. Към нея е приложен договор за правна защита и съдействие и пълномощно от 13.03.2017 г., обективирани на една и съща страница (л.19 от делото пред въззивният съд). В съдебното заседание пред СРС на 16.05.2017 г. дружеството е било представлявано и защитавано от адвокат, преупълномощен от адв. Т. въз основа на пълномощно, който е депозирал и писмена защита. При тези факти безспорно се установява връзката между заплатеното адвокатско възнаграждение и проведеното производство по посоченото дело в СРС. От значение се явява и това, че съставът на СРС е допуснал процесуалното представителство на [фирма] от адв. Т. и по проеупълномощаване – от адв. И., в съдебното заседание именно въз основа на посоченото пълномощно (обективирано на същата страница, на която е и договорът за правна защита и съдействие). Тази преценка на СРС не може да бъде преразглеждана по настоящото дело, като се поставя под съмнение връзката между платеното адвокатско възнаграждение и процесуалното представителство по конкретното дело. Отделно от гореизложеното, към момента на изготвяне на жалбата и подаването ѝ в СРС на 14.03.2017г. номерът на делото, което ще се образува по нея, не е бил известен и не може да бъде попълнен в договора за правна защита и съдействие. Предвид това и при съобразяване с ТР № 1/15.03.2017 г. по т.д. № 2/2016 г. на ВАС, съдът приема, че ищецът е доказал, че настъпилите неблагоприятни последици в имуществената му сфера в размер на 5000лв. са именно в резултат на обжалването на посоченото НП пред СРС. В този смисъл РЕШЕНИЕ № 14299 ОТ 23.11.2017 Г. ПО АДМ. Д. № 8662/2016 Г., III ОТД. НА ВАС РЕШЕНИЕ № 14722 ОТ 01.12.2017 Г. ПО АДМ. Д. № 9227/2016 Г., III ОТД. НА ВАС. Същото се отнася и до претърпените вреди от 1000лв. за заплатен адвокатски хонорар за касационното оспорване на въззивното решение, където е указан и номера на делото, по което се осъществява процесуално представителство.

НПК регламентира отговорността за разноси в наказателното производство, които съдът определя по реда на чл. 301, т. 1 НПК /чл. 299, т. 12 НПК отм./, но не предвижда възможност лицето, което е признато за невинно или срещу което наказателното производство е прекратено, да претендира направените от него разноси в хода на наказателното преследване. Липсата на процесуална възможност да се упражни претенцията за разноси в наказателния процес от лицето, подложено на неоправдана наказателна репресия, обуславя извод, че направените разходи от него в хода на наказателното преследване, приключило с оправдателна присъда, независимо дали защитата е задължителна /чл.94, ал.1 НПК/, представляват имуществена вреда, за която общината му дължи обезщетение съгласно чл. 4 ЗОДОВ. Обстоятелството, че незаконосъобразното обвинение е административнонаказателно, а не наказателно, не може да промени изводите за причинно- следствената връзка на вредите от заплатено възнаграждение за водене на дело срещу него. Постановеното ТР № 2/ 03.06.2009г. на О. на ВАС е аргументирано именно със субсидиарното приложение на НПК в производството по оспорване на наказателно постановление на основание препращащата норма на чл.84 ЗАНН. В този

смисъл са постановеното по реда на чл. 290 ГПК и имащо задължителен характер Решение № 843/23.12.2009 г. по гр. д. № 5235/2008 г. на ВКС, IV г. о. и Решения № 126/10.05.2010 г. по гр. д. № 55/2009 г. и № 433/23.06.2010 г. по гр. д. № 563/2009 г., и двете на ВКС, IV г. о. и решения по гр. дело № 1486/2009г. на ВКС, III г.о., по гр. дело № 1651/ 2009г. на ВКС, III г.о., по гр. дело № 5235/ 2008г. на ВКС, IV г. о., Определение № 571 от 21.05.2015 г. на ВКС по гр. д. № 1011/2015 г., III г. о., ГК, както и решения на ВАС- Решение № 12455 от 20.11.2015 г. на ВАС по адм. д. № 1090/2015 г., III о.; Решение № 13089 от 3.12.2015 г. на ВАС по адм. д. № 8778/2014 г., III о.; Решение № 13254 от 8.12.2015 г. на ВАС по адм. д. № 4736/2014 г., III о./;

Приемането на обратната теза, че направените разноски не подлежат на репарирание, ще доведе и до нарушение на чл.6, т. 2 и чл. 13 от ЕКЗПЧОС, доколкото ще препятства ефективното упражняване на правото на защита и правото на справедлив съдебен процес.

В заключение, доказани са всички елементи на фактическия състав на предявения иск с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ за ангажиране отговорността на ответника за обезщетяване на претърпените от ищеца имуществени вреди.

Относно претендирания размер на обезщетението основателно е възражението на ответника за неговата прекомерност. В Тълкувателно решение № 1 от 15 март 2017 г. по Тълкувателно дело № 2/2016 г. на Общото събрание на Върховния административен съд е прието, че възражението по чл. 78, ал. 5 ГПК за прекомерност на платения адвокатски хонорар при несъответствие с действителната фактическа и правна сложност на делото и възможността на съда да го намали до минималния такъв, определен от наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата, е действително една от възможностите на страната, в случая държавата, да защити правата си и да не позволи на ответната страна да бъде присъден хонорар, несъответстващ на критериите на този член от закона - "справедлив и обоснован". Тъй като в самото административно-наказателно производство, в съдебната му фаза не се присъждат разноски, то и няма как да се реализира правото на другата страна да възрази по размера им, затова ответникът има право на възражение по размера на разноските за адвокатско възнаграждение в настоящото производство. Съдът го намира за основателно и счита, че обезщетението за претърпяна вреда, предвид липсата на особена фактическа и правна сложност на делото, следва да се редуцира от размера от 6000 лв. до минимално предвидения размер в чл.18, ал.2 във връзка с чл.7, ал.2, т.4 от Наредба № 1 от 9 юли 2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения и следва да се определи на 3014 лв. В този размер следва да се уважи иска.

Относно лихвата, съдът счита искането за присъждането ѝ за неоснователно. При положение, че разходът е направен от ищеца за правна помощ и съдействие и представлява съдебни разноски, върху съответната сума не следва да се присъжда законната лихва, защото такава не се дължи върху разноските, които се присъждат във всички съдебни производства. Да се приеме обратното, означава да се създаде привилегия в полза на лицата, податели на жалби срещу наказателни постановления, по причина, че

въпросът с присъждане на направените в производството разноси не е нормативно уреден. В този смисъл решение № 14465 ОТ 28.11.2017 Г. ПО АДМ. Д. № 12665/2016 Г., III ОТД. НА ВАС.

При този изход на спора и на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ, своевременно направеното искане на ищеца за присъждане на разноси е основателно и следва да бъде уважено за 25 лева-заплатена държавна такса. Що се отнася до заплатеното в брой адвокатско възнаграждение съгласно договор за правна защита и съдействие на л. 77, съдът намира възражението за неговата прекомерност за основателно с оглед фактическата и правна сложност на делото, разглеждането му в едно заседание без събиране на допълнителни доказателства. Поради това същото следва да бъде редуцирано до минималния размер, определен по правилата на чл.8, ал.1, т.2 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, съразмерно с уважената част от иска съгласно чл.10, ал.3 от ЗОДОВ и присъдено в размер на 440лв.

По изложените съображения, Административен съд София-град, Второ отделение, 41-ви състав

РЕШИ:

ОСЪЖДА Национална агенция за приходите да заплати на [фирма] обезщетение в размер на 3014 лв. имуществени вреди, претърпени от него вследствие на отменено наказателно постановление № F. от 09.01.2017г., издадено от директора на ТД на НАП – С., изразяващи се в съдебно разноси по заплатено възнаграждение за адвокат във връзка със съдебното обжалване на наказателното постановление пред въззивната и касационната инстанция.

ОСЪЖДА, на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ, Национална агенция за приходите да заплати на [фирма] сумата в размер 465 лева, разноси за водене на делото.

ОТХВЪРЛЯ иска на [фирма] срещу директора на ТД на НАП – С., в останалата му част за размера над 3014 лв. имуществени вреди като неоснователен, както и за претендираната лихва върху цялата сума от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните. Преписи.

СЪДИЯ: